Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 60. Braşovŭ, Joi, 16 (28) Martie 1895.

Casulŭ din Neutra în dietă.

Braşovŭ, 15 Martie v. 1895.

Se vede, că la alegerea din Neutra au fostŭ în jocŭ interese de partidŭ maghiare şi că, prin procederea organelorŭ guvernului şi ale preşedintelui electoralŭ de-acolo, opoşiţionalii maghiarĭ fără deosebire şi-au vĕḑutŭ ameninţatŭ dreptulŭ lorŭ constituţionalŭ electoralŭ, căcĭ la din contră nu s'ar fi făcutŭ atâta svonŭ şi nu s'ar fi ridicatŭ atâtea proteste chiar şi în cameră în contra abusurilorŭ electorale sĕvîrşite la Neutra.

Erĭ a fostŭ mare discuţiă în cameră. Cincĭ deputaţĭ, carĭ luaseră angagiamentulŭ de-a fi martorĭ la actulŭ de alegere din Neutra, au raportatŭ în şedinţa de erĭ despre ce au vĕḑutŭ şi au esperiatŭ la faţa loculuĭ.

Impărtăşirile lorŭ au produsŭ mare indignare, pentru-că în adevĕrŭ suntŭ aprópe de necredutŭ ticăloşiile şi violenţele de totŭ feliulŭ, ce s'au sĕvîrşitŭ la aşa ḑisa alegere din 20 l. c. în Neutra. Care de care a arătatŭ casurĭ mai grave de violenţă şi de apucăturĭ mişelescĭ. Nu le putemŭ enumĕră astăḑĭ la loculŭ acesta. Ajunge sĕ observămŭ, că unŭ deputatŭ a accentuatŭ, că casulŭ dela Neutra este aşa de monstruosŭ, încâtŭ nicĭ în praxa scandalurilorŭ electorale unguresci nu'şĭ află păreche, decâtŭ în alegerea faimósă din Lăpuşulŭ ungurescŭ dela 1884. făcută sub fişpănia lui Desideriu Banffy.

Ascuţişulŭ atacurilorŭ contra celorŭ ce au condusŭ alegerea din Neutra era îndreptatŭ, prin urmare, chiar asupra ministrului-preşedinte Banffy, care a trebuitŭ sĕ-şĭ audă multe cu acéstă ocasiune.

Interesantŭ a fostŭ, că eroulŭ abusurilorŭ şi fără-de-legilorŭ comise la Neutra, preşedintele electoralŭ de acolo Tarnoczy Gustav, a avutŭ îndrăsnéla de-a asista în persónă, pe galeriă, la şedinţa, în care s'a discutatŭ asupra isprăvilorŭ lui.

Când l'au zăritŭ cei din oposiţiă, au începutŭ sĕ strige: „Etă unde şede neruşinatulŭ! Afară cu elŭ!“ Câtŭ p'aci era sĕ se repĕdă vre-o câţĭ-va pe galeriă şi sĕ-lŭ dea afară, décă nu întreveniau câţĭ-va deputaţĭ şi preşedintele în apĕrarea lui.

S'a convinsŭ şi guvernulŭ, că nu mai e de glumă şi, după ce ministrulŭ de interne a anunţatŭ, că alesulŭ, secretarulŭ de statŭ Latkoczy, refusă de-a primi mandatulŭ, a adausŭ, că a ordonatŭ deja, ca preşedintele alegerei sĕ fiă trasŭ în cercetare de comisiunea administrativă dela Neutra. Adecă totŭ cei ce au inscenatŭ abusurile şi scandalurile electorale sĕ-lŭ judece.

Firesce, că oposiţia n'a fostŭ mulţumită cu acésta. Deputaţii Helfy şi Ugron au cerutŭ, ca sĕ se trimită la Neutra o comisiă investigătóre din partea parlamentului. Discuţiunea încă nu s'a terminatŭ şi de sigurŭ, că se va face ceva în casulŭ de faţă în apĕrarea libertăţii electorale.

Din nenorocire însĕ, ceea ce se face în interesulŭ partidelorŭ maghiare, nu se face şi atuncĭ, când e călcatŭ unŭ dreptŭ constituţionalŭ alŭ Nemaghiarilorŭ. In casurĭ de acestea dieta tace şi décă, cum s'a întêmplatŭ, îşĭ ridică vre-unulŭ glasulŭ contra abusurilorŭ şi violenţelorŭ, ce se sĕvîrşescŭ pe socotéla naţionalităţilorŭ, stau sĕ-lŭ dea afară ca pe unŭ Tarnoczy.

Din acestŭ punctŭ de vedere este fórte instructivă şi caracteristică gălăgia, ce s'a făcutŭ în cameră cu casulŭ din Neutra, când asemenĭ casurĭ se întêmplă nenumĕrate faţă cu naţionalităţile, fără ca sĕ se ridice vre-unŭ glasŭ în apĕrarea drepturilorŭ lorŭ încălcate.

O interpelare.

Ni-se comunică din *Sibiiu* următórele:

Mai ḑilele trecute a fostŭ în Sibiiu d-lŭ *Jeszenszky Sándor*, vestitulŭ procurorŭ romanofagŭ, adĭ mâna dréptă a ministrului-preşedinte Banffy. Acesta din urmă, precum sciţĭ, a înfiinţatŭ în biroulŭ presidiului ministerialŭ o secţiă de poliţiă secretă contra naţionalităţilorŭ şi a pusŭ în fruntea ei pe Jeszenszky, dându-i însărcinarea de-a organisa înainte de tóte *poliţia secretă în Ardélŭ*.

A fostŭ aicĭ decĭ acestŭ succesorŭ alŭ lui Prottmann, a căruia memoriă e atâtŭ de blăstĕmată de Ungurĭ. A conferitŭ cu şefii administraţiei, cu vice-şpanulŭ, cu şefii poliţiei, cu procurorii şi cu judele instructorŭ Gödri Sándor.

Dintre Românĭ, Jeszenszky a avutŭ atingere, după cum am aflatŭ din sorginte sigură, *numai cu doi domnĭ*, în a cărorŭ mânĭ se pare — o, ironiă a sorţii! — că astăḑĭ a încăputŭ causa română.

Aceştia suntŭ: 1) d-lŭ Ioanŭ *Russu-Şirianulŭ*, 2) d-lŭ George *Bogdanŭ-Duică*. Ii cunósceţĭ, sciţĭ ce greutate au, de aceea mĕ veţĭ dispensa, sperŭ, de astă-dată de a le desena portretulŭ. Bătătorŭ la ochĭ este însĕ, că Jeszenszky, a căutatŭ sĕ-şĭ ia informaţiunile tocmai dela dênşii.

Sciu positivŭ dela ómenĭ demnĭ de absolută încredere, că *cu aceştĭ doi domnĭ a conferitŭ Jeszenszky, când a fostŭ aicĭ, despre cestiunea română şi stadiulŭ ei actualŭ*, şi nu de-odată — d-lŭ Jeszenszky scie ce face — ci cu fiă-care în parte; anume despre situaţia politică a Românilorŭ, despre persónele lorŭ marcante şi mai alesŭ despre relaţiile Moosonyi-Babeşŭ a vorbitŭ cu Russu Şirianu, ér cu Bogdanŭ-Duică a vorbitŭ despre relaţiile Ardelenilorŭ cu *Liga*.

Comunicându-vĕ casulŭ caracteristicŭ în tótă scurţimea, ilŭ lasŭ la apreţiarea d-vóstrĕ.

Décă scirea acésta n'amŭ fi primit'o dela unŭ bărbatŭ de tótă încrederea, ni s'ar fi părutŭ de necreḑutŭ.

Cum? Domniĭ Russu-Şirianu şi Bogdanŭ-Duică, — cărora le stă la disposiţiă o fóiă, în care facŭ sgomotŭ cu tóte nimicurile — sĕ scie, că vestitulŭ Jeszenszky se află în Sibiiu, ba, mai multŭ, sĕ convină şi sĕ ţină sfatŭ cu elŭ asupra situaţiei şi totuşĭ sĕ nu afle lucru vrednicŭ de a face cunoscutŭ publicului românŭ demersurile şi părerile căpeteniei poliţiei lui Banffy?

Casulŭ în sine este destulŭ de ciudatŭ, şi fără a face multă vorbă, credemŭ a da espresiune cugetării fiă-cărui Românŭ binesimţitorŭ, când ḑicemŭ, că suntŭ datorĭ cei doi domnĭ, sĕ descopere de ce natură a fostŭ atingerea lorŭ cu d-lŭ Jeszenszky?

Suntŭ datorĭ domniĭ Russu-Şirianu şi Bogdan Duică sĕ dea publicităţii, *ce au vorbitŭ cu Jeszenszky*, căpetenia poliţiei secrete, şi sĕ lămuréscă dela cine îşĭ derivă ei însărcinarea de-a conferi despre politica românéscă şi despre persónele marcante ale ei cu celŭ mai declaratŭ duşmanŭ alŭ causei nóstre, care numai prin fapte sevĕrşite în detrimentulŭ ei a ajunsŭ ceea ce este?

Necesitatea de-a face acésta se impune adĭ cu atâtŭ mai urgentŭ, cu câtŭ, — precum ar trebui sĕ scie domniĭ din cestiune — au trecutŭ acele timpurĭ, când naţiunea a toleratŭ, ca secretarulŭ comitetului naţionalŭ, care p'atuncĭ era d. Ioanŭ Slavicĭ, ḑiua sĕ desbată cu colegiĭ sĕi din comitetŭ afacerĭ naţionale, ér nóptea, pe ascunsŭ, sĕ confereze cu omulŭ de încredere alŭ lui Tisza Kalman, fişpanulŭ Brennerberg.

La sĕrbătorirea prinţului Bismark.

Hotărîrea Reichstagului germanŭ, în urma căreia s'a respinsŭ propunerea preşedintelui ei de-a felicita pe prinţulŭ *Bismark*, repăşirea preşedintelui *Levetzow* şi a vicepreşedintelui *Bürklin*, mai alesŭ însĕ *depeşa*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Rosa uitată.

Naraţiune istorică, de Silvestru Frey.

(2) (Urmare).

2.

Ţarulŭ Nicolae era consideratŭ ca celŭ mai frumosŭ bărbatŭ alŭ timpului sĕu; fiica Hohenzolernilorŭ încă era bogată în farmace corporale, ca şi în spiritŭ. In deplina posesiune a frumseţii, tinereţii şi puterii, ar fi trebuitŭ, ca înalta păreche sĕ guste o fericire imensă, décă nu s'ar fi ţesutŭ neîncetatŭ intrigĭ ascunse contra ei.

Incă atuncĭ esista în Rusia o partidă, care lucra contra orĭ-cărei legăturĭ cu Germania. Cu neplăcere era privită decĭ împrejurarea, că o fiică a Hohenzolernilorŭ a primitŭ tronulŭ Romanowilorŭ, căcĭ se temeau de influinţa, pe care ar puté-o câştiga germanismulŭ în statulŭ slavicŭ. Mâna în mână cu acéstă partidă a Ruşilorŭ neoşĭ, mergea o altă partidă, care de-asemenea era stăpânită de o neîmpăcată duşmăniă contra împĕrătesei.

De alt-felŭ la curtea din St. Petersburg puteau stăpâni neînfrênatŭ tóte viţiile; îmbuibarea şi desfrêulŭ înfloriau după esemplulŭ, ce li-se da de susŭ dela tronŭ. Acésta se schimbă de-odată, de când Ţarulŭ şi soţia sa ocupară tronulŭ. Nu numai, că propria viéţă casnică a acestora era esemplară, ci şi pĕcatele, ce în privinţa acésta le vedeau la alţii, le dojeniau în modŭ cuvenitŭ. Nobilimea rusésca, înfuriată, că trebuia sĕ-şĭ părăsésca viéţa-i uşuratică, aruncă tótă vina pe împĕrătésa. Se spunea, cu dreptŭ cuvêntŭ, că ea a fostŭ, care întrodusese acéstă schimbare.

Era decĭ în interesulŭ lorŭ, sĕ se facă o ruptură în relaţiunea dintre Ţarŭ şi soţia sa. Privirea lui trebuia atrasă asupra altei femei. Acésta ar fi fostŭ apoi unélta, prin care puteau sĕ-lŭ înduplece pentru scopurile, ce le urmăriau.

Acéstă femeiă o şi descoperiseră. Ea era contesa Eudoxia Rasumin, totŭ atâtŭ de frumósă, câtŭ şi de intrigantă, pe lângă aceea bogată şi dintr'una din cele mai nobile familii ale Rusiei. Ea era, ce e dreptŭ, fără vre-o cultură mai superióră, dér poseda acea spoială socială, care încă de pe atuncĭ se lua mai uşorŭ din Francia. Indată-ce fu întrodusă la curte, ea începu sĕ-şĭ urmărésca directŭ scopulŭ de a înlănţui pe Ţarŭ.

Ţarewna înţelese iute, ce felŭ de duşmanĭ avea în apropierea sa. Dér Eudoxia Rasumin se feria înţelepţesce, de a înainta mai multŭ, decâtŭ era de lipsă. Ea voia sĕ se bucure de învingerea ei numai după ce a raportat'o. Loculŭ, de unde purta ea lupte, era palatulŭ unchiului ei, principele Odaşkoff. Aicĭ locuia ea şi aicĭ se făceau întêlnirile, în carĭ se ţeseau planurĭ criminale, cum sĕ se îngrópe fericirea casnică a împĕrătesei. Principele dedea şi festivităţĭ marĭ, alŭ cărorŭ centru era nepóta sa. Intre óspeţĭ nu era numai întréga nobilime înaltă a Rusiei, ci din când în când şi familia împĕrătéscă. Acolo apoi întrebuinţa Eudoxia Rasumin tóte farmecele, de carĭ dispunea, pentru ca sĕ câştige iubirea Ţarului.

Acesta, fără sĕ-şĭ dea sémă, ajunse pe încetulŭ sub stăpânirea, ce o esercia asupră-i frumósa femeiă, şi Ţarina vedea lămuritŭ, că fericirea ei mai atêrnă numai de unŭ firŭ de pĕrŭ. Şi ca sĕ rupă acestŭ firŭ, lucra neîncetatŭ o mână streină şi mişelésca. Ţarina nu vedea nicĭ o posibilitate de a ocoli ameninţătorulŭ pericolŭ.

Aceste erau cugetele împĕrătesei, când ea se preumbla singură prin parcŭ şi întêlnirea cu soldatulŭ avŭ celŭ puţinŭ într'atâta folosŭ, întru câtŭ ea dete gândirilorŭ ei o altă direcţiune. Luminişulŭ din pădure cu acelŭ liniştitŭ locŭ, nu voia sĕ-i ésă nicĭ de cum din gândŭ. In continŭ i-se părea, că aude pasulŭ regulatŭ alŭ străjei şi-i vedea puşca strălucindŭ la lumina lunei.

Óre nu era aicĭ vre-unŭ secretŭ la mijlocŭ?

In timpŭ ce se frămênta cu idea, că în ce póte consta acestŭ secretŭ, se reîntórse în castelŭ.

Numai acum, când observă drumulŭ, veḑu, câtŭ de departe pĕtrunse în parcŭ. Şi trecu o bună bucată de vreme, până-ce isbuti, în fine, sĕ străbată prin rĕspântiile şi cotiturile, ce trebuia sĕ le străbată.

Ţarulŭ sosise şi elŭ în Zarskoje-Selo. Mai iute de cum a speratŭ, putu sĕ se reîntórcă din St.-Petersburgŭ, — unde ḑilnicŭ era ocupatŭ cu afacerĭ de statŭ — în liniştea vieţei dela ţéră.

Acum sta pe terasă, unde o aştepta.

Alecsandra Feodorowna sbură în braţele iubitului ei soţŭ.

de indignare a împĕratului germanŭ cătră fostulŭ sĕu cancelarŭ, preocupă fórte multŭ opiniunea publică din Berlinŭ. E lucru estra-ordinarŭ, ca unŭ monarchŭ sĕ dea în modulŭ acesta votulŭ sĕu de dojană unei representanțe a poporului, și acum e mare întrebare, că óre nu va fi disolvatŭ Reichstagulŭ?

Din Berlinŭ se anunță, că ministerulŭ a ținutŭ erĭ unŭ consiliu, sub preșidința prințului Hohenlohe, în care s'a desbătutŭ asupra cestiunei, că ce sĕ se facă acum? Afară de acésta ministerulŭ discută asupra *adresei de gratulațiune*, ce va trimite-o guvernulŭ prințului Bismark.

Despre sosirea împĕratului *Wilhelm* în Friedrichsruhe se anunță, că în Schwarzenberg, stațiunea de lângă Friedrichsruh, a sositŭ unŭ escadronŭ de curasierĭ, o companiă de infanteriă și o bateriă de artileriă. Se dice, că împĕratulŭ va ține paradă înaintea prințului Bismark și îi va *presenta în persónă trupele*, o onóre de care s'au împărtășitŭ de-altcum numai capete încoronate.

Din tóte părțile imperiului sosescŭ *manifestațiunĭ de indignare* asupra votului Reichstagului. *„Hamburger Nachrichten"* și *„Leipziger Tagblatt"* înfiereză în terminĭ aspri acestŭ actŭ, ca cea mai rușinătóre faptă pentru parlamentulŭ germanŭ. *Pressa francesă* vorbesce cu mare seriositate despre acestŭ incidentŭ, unele diare se esprimă chiar în modŭ căldurosŭ și accentuéză nemulțămirea poporului germanŭ față cu Bismark. Diarele *englese* unanimŭ caracteriséză ținuta Reichstagului germanŭ cu cuvêntulŭ: rușine, ér *diarele italiane* o desaprobă în modulŭ celŭ mai hotărîtŭ.

Contra dinastiei Obrenovici.

Serbia stă din nou în pragulŭ unorŭ turburărĭ interne serióse. Situația este cu atâtŭ mai gravă, că acum nu partidele se mănâncă unele pe altele, ci întrégă opinia publică a regatului sêrbescŭ este îndreptată contra dinastiei.

Dilele din urmă — după cum se telegrafeză din Belgradŭ — s'a împrăsciatŭ prin tótă țéra o proclamație, care a iritatŭ grozavŭ poporațiunea. Ce-i dreptŭ, că mare parte din ea s'a confiscatŭ, însĕ de géba, căcĭ mii de esemplare din ea se află diminéța pe tóte colțurile stradelorŭ în Belgradŭ și alte orașe sêrbescĭ.

Ĕtă textulŭ acestei proclamațiĭ:

Sêrbĭ! E lucru fără păreche în istoria lumei, că unŭ poporŭ săracŭ și părăsitŭ, a căruĭ aristocrațiă și inteligență, care sub domnia teroristică de 500 anĭ a unui asupritorŭ barbarŭ, s'a refugiatŭ pe pămêntŭ strĕinŭ, din propria ei putere și-a sciutŭ elupta libertatea și independența față cu una dintre cele mai puternice armate ale Europei.

Luptele nóstre pentru libertate, ce le-amŭ purtatŭ la începutulŭ vécului, ne umplu de mândriă pe toțĭ, pe fiă care Sêrbŭ. Prin acele amŭ arătatŭ lumei, că suntemŭ unŭ poporŭ iubitorŭ de libertate, cu inimă nobilă și capabilŭ de viață. Libertatea și independența ni-amŭ eluptat'o noi înșine. Pentru acésta amŭ ostenitŭ și sângeratŭ cu toții de-opotrivă. Pe faptulŭ acesta se baséză caracterulŭ curatŭ democraticŭ alŭ noului născutŭ statŭ sêrbescŭ; acéstă faptă nedisputabilă, nenegabilă a imprimatŭ tĕnĕrului statŭ sêrbescŭ caracterulŭ egalitățiĭ. Urmarea acesteia este acea opiniă liberală a lumei, care caracteriséză națiunea nóstră și care străbate viéța nóstră de statŭ.

N'amŭ permisŭ încă nimĕnui, ca sĕ atace nepedepsitŭ acésta, sĕ rĕstórne principiulŭ egalitățiĭ de dreptŭ, fiearŭ fi fostŭ acela orĭ câtŭ de puternicŭ, orĭ câtŭ de meritatŭ. Chiar și acei eroi, cărora li-s'a oferitŭ conducerea în mijloculŭ luptelorŭ mărețe și au fostŭ destinațĭ ca principĭ, adecă Karaghéorghevicii și Miloșii, au trebuitŭ sĕ espieze, pentru-că în cĕsurile lorŭ slabe au cutezatŭ sĕ atace sentimentele democratice ale Sêrbilorŭ și principiile lorŭ.

In timpulŭ celŭ mai nou, unŭ surcelŭ nedemnŭ alŭ Obrenovicilorŭ, unŭ bastardŭ cules de pe strade, care n'are drept la acestŭ nume, a declaratŭ rĕsboiu, în modŭ provocătorŭ, celorŭ mai sfinte tradițiĭ și simțeminte ale poporului sêrbŭ. Deja de 15 anĭ Milanŭ Obrenovicĭ se sufulcă, sĕ fiă despotulŭ, tiranulŭ Serbiei. Elŭ, care cu purtarea luĭ ne mai audită și-a atrasŭ disprețulŭ întregei lumĭ, vré sĕ domnéscă nețĕrmuritŭ asupra Sêrbilorŭ. Și-a nimicitŭ propria casă, și-a vêndutŭ onórea, și acum voesce sĕ ne dĕrîme patria, vré sĕ pună la dobă Serbia.

In largulŭ acestei lumĭ, numai Milanŭ Obrenovicĭ este acela, care nu vré sĕ recunóscă națiunei sêrbescĭ dreptulŭ, pe care îlŭ dă fiă-cine: ca sĕ dispună însă-șĭ asupra aceea, ce a câștigatŭ prin sânge.

După-ce a fugitŭ într'unŭ rêndŭ dinaintea urmărilorŭ înfiorătóre ale domniei luĭ, ĕtă-lŭ, că s'a reîntorsŭ, ca prin fundarea nouei sale domnii sĕ pregătéscă totŭodată pustiire, plină de rușine națiunei sêrbescĭ, peirea Serbiei.

Sêrbĭ! Sĕ nu ne amăgimŭ unii pe alții. Singura causă a compătimitórei nóstre sorțĭ de adĭ, a nenorocirei nóstre fără păreche peste care amŭ trecutŭ în cei 15 anĭ dinainte, este acelŭ rege pribégŭ, din care adĭ Europa nu șĭ face decâtŭ batjocură. Elŭ se silesce acum, ca sĕ picure veninŭ și acolo, unde până acuma n'a put'o face, sĕ-șĭ prăbușéscă poporulŭ în murdăria, în care respiră elŭ, sĕ despóie de ultimulŭ radimŭ viéța nóstră independentă de statŭ, sĕ ne rușineze pe toțĭ.

Națiunea sêrbéscă nu póte suferi acésta. Susŭ déră Sêrbĭ! Grupați-vĕ sub stégulŭ mărețŭ alŭ libertățiĭ sêrbescĭ. Nu suferițĭ, ca unŭ omŭ de nimica, unŭ omŭ fără onóre, sĕ vĕ batjocoréscă pe voi, pe strĕbunii voștri, ideile nóstre!

Susŭ déră vitejĭ! Nu vĕ temețĭ de nime, cu noi bate tótă inima sêrbă, cu noi e sêrbimea. Voi vitejĭ ostașĭ sêrbĭ, a cărorŭ nume bunŭ trădătorulŭ a încercatŭ deja sĕ vi-lŭ nimicéscă, țintiți-vĕ pușcile acolo unde trebue, colo spre Conacŭ, unde residă rușinea națiunei sêrbescĭ. Folosițĭ momentulŭ acum, când pe Milanŭ îlŭ amuséză femeile publice din Parisŭ, când familia, care a adusŭ atâtea rele asupra nenorocitei nóstre țĕrĭ, petrece pe pămêntŭ strĕinŭ.

Josŭ cu Obrenovicii!

SCIRILE DILEI.

15 (27) Martie.

Mandatulŭ dela Neutra. Secretarulŭ de statŭ dela ministerulŭ de interne, Emericŭ *Latkoczy*, care a fostŭ alesŭ deputatŭ la Neutra, *și-a depusŭ mandatulŭ*, ne-voindŭ sĕ-lŭ priméscă. Latkoczy a făcut'o acésta printr'o scrisóre adresată președintelui dietei, care s'a cetitŭ și publicatŭ în ședința de ierĭ a camerei. Camera a luat'o la cunoscință. Deputatulŭ *Pázmándy* a schițatŭ în terminĭ aspri abusurile, ce s'au făcutŭ din partea guvernamentalilorŭ la Neutra. Pe galeriă era și Tarnoczy, fiindŭ apostrofatŭ de opoșițiŭnalĭ cu espresiunĭ fórte rușinătóre pentru elŭ. La obiectulŭ acesta a vorbitŭ și Okolicsányi.

—o—

Conflictŭ între Bánffy și Wlassics. „Wiener Corr." aduce scirea, că între Bánffy și ministrulŭ de culte Wlassics s'ar fi iscatŭ unŭ conflictŭ seriosŭ, din causă, că Bánffy i-ar fi reproșatŭ lui Wlassics lipsa de precauțiune a acestuia în rĕspunsurile, ce le dăduse magnațilorŭ clericalĭ, carĭ rĕspunsurĭ au produsŭ pentru guvernŭ, în mare parte, resultatulŭ nefavorabilŭ alŭ votărei în cestiunea legei despre neconfesionalitate.

—o—

Donațiune. In ședința de Sâmbătă a Academiei Române s'a comunicatŭ, între altele, că generósa dómnă *Elena Dr. Turnescu* a făcutŭ Academiei o donațiune de 2000 lei anualŭ, adecă i-a asiguratŭ o rentă anuală de două mii lei.

—o—

Furnitură de postavurĭ militare în România. D-lŭ generalŭ Poenaru, ministrulŭ de rĕsboiu românŭ, a înaintatŭ în desbaterea Camerei unŭ proiectŭ de lege, prin care sĕ se acórde ministrului de resbelŭ dreptulŭ a comanda postavurile militare la fabricele din România.

—o—

Contestare regretabilă. Aflămŭ cu mare măhnire — scrie „Timp." — cum că s'au găsitŭ printre studențiĭ dela medicină câțĭva tinerĭ, carĭ până într'atâtŭ și-au perdutŭ simțulŭ de omeniă, în câtŭ au contestatŭ pe colegii lorŭ românĭ din Transilvania, Macedonia și Basarabia, eșițĭ la concursulŭ pentru internatŭ, pe motivulŭ, că nu suntŭ împămĕntenițĭ.

—o—

Jalba arendașilorŭ românĭ. Se scie, că câțĭ-va arendașĭ de ai statului românŭ au cerutŭ dela Cameră sĕ li-se scadă arendile cu 50 la sută. Cererea acésta a fostŭ respinsă de presă și de opinia publică, și acum în urmă și de Comisiunea de petițiunĭ a Camerei, care dovedindu'și ea neîntemeiată, a propusŭ camerei, prin raportulŭ sĕu, d. A. C. Cuza, sĕ trécă la ordinea dilei asupra ei. Era și naturalŭ ca jalba acelorŭ câțĭ-va arendașĭ sĕ aibă acéstă sórtă, dice „Curierulŭ financiarŭ". Mai întâiu, pentru-că unŭ anŭ de recoltă slabă, după cum a fostŭ anulŭ 1894, nu dă dreptulŭ nicĭ unui arendașŭ a cere reducerea arendei sale în detrimentulŭ țĕrei; alŭ doilea, pentru că décă cerŭ pentru ei o reducere de 50 la sută, nu iau și angajamentulŭ sĕ reducă și ei la rândulŭ lorŭ pe țĕranĭ cu 50 la sută, din sumele ce aceștia li-ar datora, de-óre-ce décă anulŭ a fostŭ rĕu pentru arendașĭ, elŭ a trebuitŭ sĕ fiă fostŭ atâtŭ de rĕu, décă nu și mai rĕu, pentru țĕranĭ; alŭ treilea pentru că e inadmisibilŭ ca pagubile arendașilorŭ jelbarĭ sĕ fi fostŭ egale pentru toțĭ cu 50 la sută.

—o—

Procesulŭ Gr. Sturdza-principesa Gorceacoff. Curtea de apelŭ din Bucurescĭ și-a datŭ Sâmbătă sentința în procesulŭ acesta faimosŭ. Curtea a reformatŭ sentința tribunalului de Iașĭ și a condamnatŭ pe principesa Gorciacoff și pe minorulŭ M. Sturdza, representatŭ prin d. D. Sturdza, sĕ plătéscă prințului Gr. Sturdza suma de 2,428,464 lei cu dobânda de 5% de la 29 Noemvre 1889, data când s'a făcutŭ acțiunea, până la complecta achitare, și 30.000 ca cheltuelĭ de judecată.

—o—

Ateneulŭ din Botoșanĭ. Domineca, 12 Martie, se începŭ conferințele publice ale Ateneului din Botoșanĭ, ce se vorŭ ține în fiă-care Dumineca în aula liceului de acolo. Vorŭ vorbi: I. Darie despre „Starea psihologică a melancolicilorŭ"; I. Simionescu despre „Compromisŭ în natură"; St. Ganea, despre „criminalitate"; M. Țilenschi despre „Electricitate"; G. Ch. Velea despre „De la Botoșanĭ la Capulŭ-Nordŭ"; V. Gheorghiu, despre „Cestiunea națională în secolulŭ nostru"; Lazărŭ Teodorŭ, despre „Viitorulŭ economicŭ alŭ țĕrei românescĭ"; Niculae Rĕutu despre „Curentulŭ naționalistŭ în literatura română".

—o—

Regele Serbiei în Budapesta. Cu trenulŭ de ierĭ nóptea a sositŭ în Budapesta regele Alexandru alŭ Serbiei, însoțitŭ de tatălŭ sĕu Milanŭ. In urma scirilorŭ neliniștitóre sosite din Belgradŭ, o mulțime de detectivĭ au fostŭ trimișĭ dela tóte garele din Budapesta. Unŭ inspectorŭ generalŭ de trenŭ l'a petrecutŭ până la Belgradŭ.

—o—

Logodnă. D-lŭ *Gavrilă Popŭ* de Lemenyi, inginerŭ la căile ferate ung. din Timișóra, s'a logoditŭ dilele acestea cu d-ra *Cornelia Dogée* din Lipova.

—o—

Memoriĭ din 1848/49 de Vasilie Moldovanŭ. Poimâne, Vinerĭ, aparŭ de sub tiparŭ Memoriile lui *Vasilie Moldovanŭ* într'o broșurŭ elegantă, de 11 cóle, formatŭ 8°. Prețulŭ unui esemplarŭ e: **50 cr.** séu **1 corónă** plus 5 cr. porto poștalŭ; pentru România și strĕinătate *1 francŭ 50 banĭ*. Comandele se facŭ la adresa: *Traianŭ H. Popŭ*, publicistŭ, *Brașovŭ* (Brassó). Comandele se efectuescŭ promptŭ și sigurŭ. Doritorii de a poseda acéstă prețiósă seriere, suntŭ rugațĭ a *grăbi cu procurarea ei* la numita adresă. Esemplare pe creditŭ nu se trimitŭ.

Uniunea și prima discuțiă asupra cestiunei române.

(Din capit. VII alŭ publicațieĭ d-lui *Jancso Benedek* „Szabadságharczunk és a Dakoromán törekvések")

(Urmare.)

In studiulŭ sĕu „Viața publică a Ardélului, 1791—1848" br. Sigismund Kemény dice, că arare-orĭ Ardealulŭ a fostŭ în acea stare norocósă, ca față de luptele sale constituționale, ce au precedatŭ revoluțiunei—sĕ pótă câștiga simpatia sorei sale mai mare, a Ungariei, deși aceste lupte erau fórte însĕmnate și interesante. „Și totușĭ în decursulŭ deceniilorŭ trecute, fost'a literatura din Pesta, séu legislațiunea din Pojunŭ măcarŭ atâtŭ de orientată asupra stărilorŭ din Ardealŭ, încâtŭ însĕmnătatea cestiunilorŭ vitale de aicĭ, precum și gravitatea ei s'o pricépă, séu celŭ puținŭ s'o scie aprecia? Am vorbitŭ despre viitorulŭ insulei Otahaiti și alŭ reginei Pomare; am vorbitŭ despre îndreptățirea pretensiunilorŭ englese și francese, ér despre însĕmnătatea europénă a cestiunilorŭ din Australia discutămŭ mai cu totŭ atâtŭ interesŭ și nu cu mai puțină îngrijire, ca despre încurcarea raporturilorŭ dincolo de Muntele Craiuluĭ"... Așa credŭ, că Sigismund Kemény e destulŭ de competentŭ în cestiunea, că întru

---

— „Fantastă germană!" dise elŭ înfruntându-o ușorŭ, „tu tot-déuna remĭ aceașĭ! Ei ce secrete ți-au șoptitŭ arborii?"

Cu vorbe repedĭ istorisi împĕrătésa ceea ce pățise, și întrebă de scopulŭ străjei.

Nicolae își duse, meditândŭ, mâna la frunte.

— „Eu nu-mĭ aducŭ, în adevĕrŭ, aminte, din ce causă e pusă straja acolo. Dér voiu cerceta după causă. Mâne veĭ primi lămurire".

In dilele următóre însĕ țarulŭ Nicolae era închisŭ și morosŭ. Soției sale, care-șĭ dedea tótă silința, sĕ-lŭ înveselécă, îi rĕspunse, că este peste mĕsură ocupatŭ cu afacerĭ de statŭ. Elŭ petrecŭ din zorĭ de di până séra tărdiu în St.-Petersburgŭ și părea, că și-a uitatŭ cu totulŭ de afacerea cu straja.

Alecsandra Feodorowna era aprópe totalŭ avisată la sine însa-șĭ și se preumbla adese-orĭ și multŭ prin parcŭ.

Cu ocasiunea uneia dintre aceste preumblărĭ, se întâlni cu generalulŭ de Klinger, supremulŭ atașatŭ militarŭ alŭ tatălui sĕu, regele Frideric Wilhelm III, la curtea rusécă, unŭ bĕtrânŭ amicalŭ, pe care regele, prusianŭ îlŭ trimisese la St.-Petersburgŭ, mai alesŭ pentru ca fiica sa favorită, care petrecea acolo, sĕ aibă în elŭ unŭ sprijinŭ și sfătuitorŭ în relațiunile strĕine, ba adese-orĭ grele chiar, dela curtea rusécă.

— „Eu te credeam în Berlinŭ", dise Alecsandra Feodorowna, care era fórte veselă de acéstă întêlnire.

— „De erĭ m'am reîntors la St.-Petersburgŭ. E fórte naturalŭ decĭ, că m'am grăbitŭ sĕ vĕ visitezŭ Majestate. Tot-odată vĕ comunicŭ cele mai intime salutărĭ din patriă și dela iubiții voștri, carĭ petrecŭ acolo".

— „Istorisesce-mĭ", se rugă împĕrătésa cu o voce, care tremura de emoțiune. Astfelŭ mergeau amĕndoi, unulŭ lângă altulŭ, prin parcŭ, în timpŭ ce înalta și sveltațiastatură a femeii pășĭ mândru alăturea cu căruntulŭ rĕsboinicŭ, de alŭ căruia brațŭ se rĕdima cu încredere.

Și pe când generalulŭ povestia cu dênsa, asculta încordată și reținêndu-șĭ rĕsuflarea, pentru ca sĕ nu-i scape urechilorŭ nicĭ o vorbă, ce eșia din gura luĭ.

(Va urma.)

câtŭ au fostŭ orientaţĭ bărbaţii conducĕtorĭ în Ungaria în 1848/49 asupra stărilorŭ din Ardealŭ în genere — dér încă asupra cestiunei române!

Că ce suntŭ şi în ce constau pretensiunile Româniilorŭ şi că câtŭ de mare este puterea mişcării naţionale române şi pericolulŭ ei? — despre acésta bărbaţii maghiarĭ de statŭ şi-ar fi putută câştiga cunoscinţă numai atuncĭ, décă contele Iosif Teleky n'ar fi eschisŭ din comisiunea uniunei — din consideraţiunĭ de formă — pe Românii chiămaţĭ de ministrulŭ de interne. Despre împrejurarea, că în ce felŭ de atingere au fost Şaguna şi membri deputaţiei dela Viena-Innsbruck, în totŭ timpulŭ câtŭ au petrecutŭ în Pesta, cu guvernulŭ maghiarŭ, dér mai alesŭ cu Kossuth, avemŭ date fórte puţine atâtŭ din partea română, câtŭ şi din partea maghiară. E faptŭ necontestabilŭ, că Şaguna s'a întâlnitŭ cu bărbaţii din guvernulŭ maghiarŭ. Nicolae *Popea* dice în biografia lui Şaguna, că prelatulŭ, după-ce s'a reîntorsŭ din Viena, a rĕmasŭ în Pesta mai lungŭ timpŭ, ca sĕ studieze situaţiunea şi ca sĕ apere interesele române şi pe Românii persecutaţĭ. Laurian*) acusă pe Şaguna, că a rĕmasŭ în Pesta, ca sĕ pacteze cu miniştri maghiarĭ în favórea lui proprie şi în paguba românimei. Pe noi ni-ar interesa a cunósce, că petrecerea lui în Pesta ce felŭ de influinţă a esercitatŭ asupra desvoltării mai departe a evenimentelorŭ şi întru câtŭ a servitŭ de orientare bărbaţilorŭ de statŭ maghiarĭ în ceea ce privesce mişcările naţionale române. Nu greşescŭ, décă susţinŭ, că cestiunea română a fostŭ în timpulŭ acesta fórte episodică. Bărbaţii de statŭ maghiarĭ erau ocupaţĭ cu lucrurĭ mai marĭ, ş'apoi cestiunea română, şi ca atare, apărea într'o lumină de mai puţină însĕmnătate faţă cu cestiunea croată şi sêrbă, în dosulŭ cărora stetea o oştire considerabilă şi bine armată.

Bariţŭ şi Popea dicŭ, că Şaguna s'a depărtatŭ din Peşta, numai atuncĭ, cândŭ după uciderea lui Lamberg, nicĭ viaţa lui nu mai era sigură. S'a întâmplatŭ adecă, că elŭ a têrguitŭ pentru o haină preoţéscă o catifea négră şi ca căptuşélă, mătasă galbenă, ér ca ornamentŭ gaetane de aurŭ. Acestea le-a datŭ la unŭ croitorŭ. După acésta s'a lăţitŭ îndată faima, că elŭ lasă sĕ i-se facă stégurĭ rusescĭ şi o haină de gală galbenă-négră, ca sĕ priméscă astfelŭ pe Iellasich, care acuşa va întra în triumfŭ în Pesta. Secretarulŭ sĕu, Iacob *Bologa*, a fostŭ huiduitŭ pe stradă şi i s'a făcutŭ perchisiţiă domiciliară. In diua următóre s'a dusŭ la ministrulŭ de interne Szemere, ca sĕ céră satisfacţiă pentru cele întêmplate şi sĕ pretindă pe viitorŭ siguranţă faţă de astfelŭ de casurĭ. După Bariţŭ, Szemere i-a rĕspunsŭ: Cum aşĭ puté sĕ stau bunŭ pentru viaţa domnului episcopŭ, cândŭ în situaţia de faţă, nicĭ viaţa mea nu mi-o ţinŭ sigură. Apoi a mersŭ şi la Kossuth, dér nicĭ elŭ nu la reţinutŭ dela călĕtoria mai departe, ci i-a legatŭ de inimă, sĕ rĕmână constantŭ pe lângă legile din Aprilie şi i-a datŭ din propriele lui proclamaţii mai multe esemplare, ca ajungêndŭ în Ardealŭ, sĕ le împartă printre preoţii din eparchia sa.

Cestiunea naţională română, ca atare, a devenitŭ pentru prima-óră obiectŭ de discusiune în şedinţa dela 24 Augustŭ 1848 a legislaţiunei Ungariei. Br. Nicolau *Wesselényi*, celŭ mai fundamentalŭ cunoscĕtorŭ alŭ cestiunei naţionalităţilorŭ, a făcutŭ o propunere în camera de susŭ în afacerea „*aducerei unei decisiunĭ în cestiunea celorŭ de limba română*“.

Propunerea lui Wesselényi sună astfelŭ: „Camera de susŭ declară şi provócă prietinesce şi pe camera de josŭ, sĕ enunţe: că camerele şi întrégă legislativa se pórtă cu sentimente frăţescĭ faţă de diferitele rasse din patria nóstră, şi între acestea faţă cu Valahii, séu Românii; împartŭ cu ele bucurosŭ tóte drepturile, ce se potŭ împărţi; prin libertatea constituţională, prin egalitatea de drepturĭ şi datorii doresce a lega de ea atâtŭ sórtea, câtŭ şi interesele lorŭ şi le mărturisesce, ca stândŭ sub scutulŭ constituţiunei. Pentru a deveni trupŭ acéstă declaraţiune, camera provócă pe ministeriu: sĕ aştérnă camerei, ca proiectŭ de lege următorulŭ

Proiectŭ: Din consideraţiunea temerilorŭ şi dorinţelorŭ esprimate ale cetăţenilorŭ de limbă română din patriă se ordonă: § 1. Cetăţenii de religiune grecéscă unită şi neunită, avêndŭ drepturĭ egale cu cei-l'alţĭ credincioşĭ şi cu celelalte religii creştine în tótă ţéra, credincioşii de religia unită, ca şi neunită din Ardealŭ, sĕ dispună liberŭ asupra afacerilorŭ bisericescĭ sub inspecţiunea constituţională a ministeriului rĕsponsabilŭ. § 2. Protocólele despre aceste afacerĭ interne bisericescĭ sĕ le redacteze în limba maghiară şi română. § 3. Şi în şcólele elementare póte sĕ se facă învĕţămêntulŭ în limba română, învĕţându-se pe lângă acésta şi limba maghiară. § 4. Protocólele, carĭ se iau de notarĭ comunalĭ în comunele române, sĕ se redacteze în limba română şi maghiară. § 5. Diplomele şi actele scrise în limba română, sĕ se priméscă orĭ şi unde, décă suntŭ scrise cu litere latine şi cu ortografiă, ceea ce se referă şi la § 2 şi 4 privitorŭ la protocólele interesate.

(Va urma)

*) Die Romänen der österreichischen Monarhie I f. 13 l.

Mişcarea comercială în România.

Preţulŭ vitelorŭ s'a urcatŭ simţitorŭ, scrie „*Conservatorulŭ*“ din Galaţĭ. Dovadă suntŭ iarmarócele, ce au începutŭ în Moldova de susŭ, cum este la Frumósa. Acolo lumea curge din tóte părţile, dér mai alesŭ vinŭ cumpĕrătorii ruşĭ, carĭ au oferitŭ până la 350 lei pentru părechia de boi. Portulŭ nostru a începutŭ sĕ intre în plină mişcare, continuă acelaşĭ diarŭ. Corăbii, propele şi vapóre au sositŭ în portŭ, descărcândŭ totŭ feliulŭ de mărfurĭ aduse din Orientŭ şi din Europa, cu coloniale, trufandale, manufactură, ferării etc. Aceste vase se pregătescŭ apoi sĕ încarce cerealele de carĭ docurile şi hambarele particulare suntŭ pline. Deja au pornitŭ pe Prutŭ vaporaşe, remorcândŭ şlepurĭ pentru a aduce nouĕ transporturĭ de grâne din judeţele limitrofe acestui rîu. Preţurile cerealelorŭ, urcându-se simţitorŭ în ultimele dile, o animaţiune deosebită domnesce în portŭ şi la bursă. Lumea comercială şi agricultorii noştri suntŭ veselĭ de acéstă ameliorare a situaţiunei critice de până acum.

„*Paloda*“ din Bêrladŭ scrie, că preţulŭ cerealelorŭ s'a urcatŭ simţitorŭ şi pe piaţa de acolo. *Grâulŭ* se cumpĕră cu preţulŭ de 6—7 lei 50 banĭ hectolitrulŭ; *orzulŭ* cu 4 lei şi jumĕtate hectolitrulŭ; *orzoica* cu 6—8 lei hectolitrulŭ; *ovĕsulŭ* cu 3 lei 20 banĭ hectolitrulŭ; *porumbulŭ* cu 7 lei, ér *cicatina* cu 7 lei 50 banĭ hectolitrulŭ şi *sêcara* cu lei 6—6 lei 50 banĭ hectolitrulŭ. Şi têrgulŭ vitelorŭ devine din ce în ce mai importantŭ la Bêrladŭ. S'au vêndutŭ 756 vite marĭ cornute, 31 mânzaţĭ şi 31 cai şi iepe. Preţulŭ vitelorŭ s'a urcatŭ sĕptĕmâna acésta în modŭ simţitorŭ, aşa în câtŭ valórea celorŭ 818 vite se urcă la suma de 760.000 lei.

Dela Riviera.

Din *Nizza* se scriu, cu datulŭ de 24 l. c., următórele:

Cam de-o sĕptĕmână a începutŭ în fine a ne desfĕta renumitulŭ timpŭ frumosŭ alŭ Rivierei. In adevĕrŭ omulŭ mai nu se póte ascunde dinaintea luminei sórelui; aerulŭ blândŭ e parfumatŭ cu mirosurĭ de viorea şi rose, şi pe promenade îşĭ espunŭ óspeţiĭ de cură vestmintele lorŭ de primăvéră, în colorĭ deschise şi internaţionale.

Otelele în întrégă Riviera suntŭ pline de câte-va dile, mai alesŭ cu Englesĭ, carĭ potŭ aci înspira acelaşĭ aerŭ împreună cu regina lorŭ, cu prinţulŭ de Wales şi cu Mr. Gladstone. Regina Victoria prospiciéză şi acum fórte bine, şi numai cochetăriei bĕtrâneţei 'i-se póte ascrie împrejurarea, că la plimbărĭ ea tot-déuna întrebuinţéză unŭ bastonŭ. Dealtmintrelea tóte Englesele, ţinere şi bĕtrâne, n'au pregetatŭ nicĭ o minută de a-şĭ cumpĕra câte unŭ bastonŭ, şi astfelŭ acum poţĭ vedé, cum fiicele blonde ale lui Albion se plimbă cu gravitate şi redimându-se pe bastóne, în josŭ şi în susŭ pe promenada Anglais. Icóna, ce se oferă prin acésta e fórte comică, mai alesŭ, că multe dintre damele tinere, în lipsa unui bastonŭ mai acomodatŭ, trebue sĕ se îndestuléscă cu câte unŭ parŭ greu de olivă.

Otelulŭ dela Cap St. Martin, care de altădată servesce, ca cuartirŭ plăcutŭ pentru persónele suverane, acum e cam golŭ. Impĕrătésa Austriei se îmbarcase pe neaşteptate în yachtulŭ ei şi plecă la Corsica şi de aci la Neapolea. Se speră, însĕ, că se va reîntórce, cu atâtŭ mai multŭ, de órece chiar dela plecarea ei încóce s'a schimbatŭ timpulŭ spre bine. De presentŭ petrecŭ in Cap St. Martin numai exîmpĕrătésa Eugenia şi exregina de Neapolea.

In Cannes preponderéză în anulŭ acesta elementulŭ germanŭ. Afară de marele duce de Mecklenburg, se află aci şi prinţulŭ Filipŭ de Saxa-Coburg-Gotha, împreună cu soţia sa.

Pe partea italiană a Rivierei, unde lipsescŭ cu totulŭ sĕrbătorile strălucite şi plăcerile deosebite, îndatinate pe partea francesă, cu tóte acestea petrecŭ o mulţime de óspeţĭ. In Bordighera se află regina de Würtenbergia, în San Remo prinţulŭ de Hohezollern şi mai mulţĭ marĭ ducĭ rusescĭ.

In Monte Carlo s'a întêmplatŭ incidentulŭ ne mai pomenitŭ acolo, că adecă banca de jocŭ a replătitŭ 12,000 de francĭ, câştigaţĭ de ea. Individulŭ, care a pierdutŭ aceştĭ banĭ, a fostŭ comisarulŭ de poliţiă Jouffroy din Nizza, care defraudase aceştĭ banĭ, şi după ce îi pierdu îşĭ trimise îndătinatulŭ glonţŭ prin capŭ. Consiliulŭ comunalŭ din Nizza a pretinsŭ decĭ dela bancă replătirea banilorŭ oficioşĭ, ceea ce banca a şi îndeplinitŭ în cea mai bună ordine.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 27 Martie. Asupra cestiunei privitóte la *violarea imunităţii* sĕvêrşită cu ocasiunea alegerei dela Neutra, se va desbate probabilŭ astădĭ în comisiunea de imunitate.

Budapesta, 27 Martie. Deputatulŭ *Drakulicĭ* interpeléză astădĭ în cameră, în cestiunea convocărei *congresului bisericescŭ sêrbescŭ*.

Friedriehsruh, 27 Martie. Impĕratulŭ *Wilhelm* ţinù, atâtŭ cu ocasiunea paradei, câtŭ şi la prândulŭ festivŭ, alocuţiunĭ cătră prinţulŭ *Bismark*, accentuândŭ *meritele lui eminente*. Bismark rĕspunse cu declaraţiunea, că afară de aderenţă la dinastiă, în Germania peste totŭ nu se póte cugeta o fericire.

Veneţia, 27 Martie. In localitatea *Mirabella* de lângă oraşulŭ *Catania*, se surpà catedrala în decursulŭ serviciului divinŭ. Fórte mulţĭ ómenĭ au fostŭ îngropaţĭ între ruine. Până acum s'au scosŭ *8 morţĭ şi 20 greu răniţĭ*.

NECROLOGŬ. **Emilia Chiorniţă**, tinera fiică a d-lui Nicolae Chiorniţă, proprietarŭ în Cuciulata, a rĕposatŭ la casa părintéscă în 13 (25) Martie c. — Fiă-i ţĕrîna uşóră!

DIVERSE.

Statulŭ furnicilorŭ. Unulŭ dintre cele mai miraculóse spectacole ale naturei din lumea animalelorŭ este forma locuinţelorŭ furnicilorŭ albe din Africa. Forma acestorŭ clădirĭ este tot déuna conică şi deşi suntŭ făcute numai din pămêntŭ, lipitŭ şi întăritŭ de furnicĭ prin gurile lorŭ, totuşĭ suntŭ tarĭ, ca pétra. Dér acĭ nu e vorba numai de unŭ conŭ, séu de o locuinţă, ci de o cetate întrégă. In mijlocŭ se găsesce unŭ conŭ mare, care se pare o catedrală în mijloculŭ unui oraşŭ, ér în jurulŭ acesteia se grupéză o mulţime de locuinţe micĭ, aşedate într'o ordine aprópe regulată. O asemenea cetate de furnicĭ se ridică adese până la înălţimea de 20 picióre, şi are o circumferenţă de 100 picióre, astfelŭ că forméză o colină considerabilă, destulŭ de tare, ca sĕ se pótă sui vênătorii pe dênsa spre a se aşeda la pândă. Chiar bivolulŭ se urcă pe aceste locuinţe ale furnicilorŭ spre a pasce. Călĕtorulŭ simte o deosebită bucuriă, când zăresce din depărtare o cetate de furnicĭ, căcĭ este sigurŭ, că va găsĭ pe pĕreţii esternĭ ciupercĭ, bureţĭ gustoşĭ în mare cantitate. Negrii caută locuinţele furnicelorŭ albe pentru alte scopurĭ: ei adică, consumă chiar furnicele cu mare poftă. Ei facŭ o gaură adêncă într'una din aceste apartamente, furnicele se adună numai decâtŭ cu grămada în loculŭ stricatŭ, ér negrii le adună în óle marĭ. La acéstă operaţiune suntŭ cu mare băgare de sémă sĕ nu-i musce, căcĭ fiă-care cetate de furnicĭ posedă o armată organisată (cam unŭ militarŭ la 100 de locuitorĭ), care grăbesce cea dintâiu la loculŭ desastrului şi se năpustesce peste totŭ, ce le cade înainte. Soldaţii aceştia muşcă rĕu, ei potŭ sĕ rupă cu gurile lorŭ tarĭ orĭ-ce haină, chiar de lână grósă. Negrii, pe lângă tótă precauţiunea lorŭ, suferă adese-orĭ muşcăturĭ grozave, cu atâtŭ mai grozave, că ei nu pórtă haine.

Geniulŭ lui Rafael. Când Rafael zugrăvia renumitele frescurĭ (pictură de pe părete) din Vaticanŭ, iubita lui Fornarina, fata unui brutarŭ, soţia lui nedespărţită, era geniulŭ, care îi inspira concepţiunile sale măreţe. Papa nu vedea cu ochĭ bunĭ pe fata brutarului din Vaticanŭ, ea îi era aşa de nesuferită încâtŭ luà disposiţiunĭ ca sĕ fiă depărtată din apropierea pictorului. „Cine-i fata asta?“ întrebà elŭ într'o di pe Rafael într'unŭ tonŭ aspru. „Décă Sfinţia Ta îmĭ permite sĕ rĕspundŭ“, dise nemuritorulŭ bărbatŭ, „dênsa este ochii mei!“ Papa tăcù şi plecà de acolo; Fornarina rĕmase sufletulŭ întrupatŭ alŭ artistului.

Crescerea creerului. Profesorulŭ Vogt şi alţĭ naturalişti au ajunsŭ prin cercetărĭ de mai mulţĭ anĭ, la conclusiunea, că creerulŭ omenescŭ a crescutŭ în generalŭ în decursulŭ secolelorŭ din ce în ce mai multŭ. Desgropându se în Parisŭ trei cimitire vechĭ, dintre carĭ celŭ mai vechiu era pe de timpulŭ regilorŭ Carolingĭ, ér celŭ mai nou dintre anii 1788—1824 s'au scosŭ o sută de cranii şi s'au păstratŭ pentru scopurĭ sciinţifice. Din cavităţile lorŭ s'a pututŭ constata, că creerulŭ. deşi câte puţinŭ, dér a crescută mereu. Ómenii simpli din perióda mai tărdie aveau mai multŭ creerŭ ca baronii din timpurile vechĭ. Formaţiunea craniului presinta o boltitură puţinŭ mai crescută şi mai frumósă, pe când ómenii din timpulŭ preistoricŭ aveau capul turtitŭ. Afară de acésta s'a mai descoperitŭ, că la ómenii, carĭ au mereu minte încordată, cavitatea craniului se lărgesce şi creerulŭ cresce şi prin urmare popórele, ce stau pe o tréptă inferióră de cultură, cum suntŭ popórele sĕlbatice, au creerŭ cu multŭ mai puţinŭ decâtŭ Europenii. Aşa unŭ australianŭ indigenŭ are creerulŭ mai micŭ cu aprópe unŭ sfertŭ, decâtŭ volumulŭ creerului Europenilorŭ. Pe de altă parte gorilulŭ, cea mai mare specie de maimuţe, nu are decâtŭ jumĕtate din volumulŭ creerului unui australianŭ indigenŭ.

Literatură.

„Ardélulŭ“ este titlulŭ unui nou diarŭ satirico-umoristicŭ, ce a începutŭ sĕ apară în tipo-litografia N. D. Miloşescu din Têrgu-Jiu. Noulŭ diarŭ se presentă bine, e fórte bogatŭ în ilustraţiunĭ colorate, apare de trei orĭ pe lună şi costă pe anŭ 5 lei, pe $^1/_2$ anŭ 3 lei, pe $^1/_4$ anŭ 2 lei. Pentru Transilvania: 6, 3 şi 2 coróne.

*

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestiri economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi pădurităŭ, de *Ioanŭ Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

Proprietarŭ: **Dr Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 26 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.10
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.—
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	126.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.70
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152 50
Renta de hârtie austr.	101 45
Renta de argint austr.	101 60
Renta de aur austr.	124.60
Losurĭ din 1860	158.—
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1083.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	470.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	408 75
Napoleondorĭ.	9.71½
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.95
London vista	122.60
Paris vista	—.—
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.45
Note italiene.	—.—

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 27 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.69	Vênd.	9.71
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.65
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.70	Vênd.	9 74
Galbenĭ	Cump.	5.80	Vênd.	5.85
Ruble rusescĭ	Cump.	131	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	5.98	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Tipografia A. Mureşianu, Braşovŭ.